

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Specvlvm Magnvm Episcoporum, Canonicorum,
Sacerdotvm Et aliorum Clericorum omnium tam
Secularium quam Religiosorum**

Tympe, Matthäus

[Köln], 1614

139. Aßidue nouißima Meditari.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51447](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51447)

... si vniversos lucreris te ipsum perdas? Sapien-
tibus debitor es & soli negas te tibi? Omnes
fontes bibunt pectore tuo & tu seorsum sitiens stabis?
... aledictus qui partem suam facit deteriorem quid
... se penitus reddit expertem? &c. redemptor noster
... S. Greg.) sic vult nos querere salutem alienam, vt
... negligamus nostram &c.

Matt. 16.
quid prod-
est homini
&c.

Præmia eorum qui contemplationis alis ad-
perna euolarunt, & Dei bonitatem &c. con-
templando rimati sunt, S. Bernhaldi, Bonitij, Au-
racl. Hier. Thomæ Aquinatis, item meditantium
presentiam Dei vide in Triumpho.

SIGNVM CXXXIX.

Assidue meditari nouissima.

Alexander Oliua Augustinianus prior
generalis à Pio secundo s. Rom. Eccles.
Cardinalis renunciatus est. Anno 1460. qui soli-
tè erat dicere: *Difficilius sed laudabilius esse homi-
niferi bonum quam doctum, vtilioremq. sibi & aliis
se moribus præstantem, quam doctrinã excellentem.* In
cellulo autem domestico, seu quod domi ædifica-
tione erat se pulchrum extrui curauit clam in scrine
speciem ita vt facile aperiri posset. Intus imago e-
rat depicta Cardinalis mortui iacentis, eo habitu
oris & vestium quibus ipse erat, inter scriptumque
in interiori latere sepulchri: *In omnibus operibus
tuis memorare nouissima tua & in æternum non pecca-
bis.* Pictor eo mortuo confessus est se iureiurando
adactum ne cui hoc patefaceret. Aperiebat scri-
neum,

Sepulchrũ
specie scri-
næ.

neum, vt postea cognitum est, quoties
eamque imaginem speculabatur. Interrogatus
initio morbi quo in loco vellet sepeliri:
inquit, iam pridem Deo voui nunc corpus
vbi is volet me sepelitote. Interrogatus quid
mandari suis: Nil, inquit, nisi vt boni sint, reuerent
uant. Instante morte suis religiosis edidit
ne quid timeret: Quid, inquit, ego timeam
priaseo. Hæc Iosephus Pamphilus, O felix
le genus si semper haberet, æternum præ
Deum finemque timeret.

Sur.

2. S. Ioannes Eleemosynarius Patriarcha Ale
drinus iussit sibi extrui monumentum, lectu
perfectum, solennibus autem festis in co
ctu multorum voluit sibi à fabris dici: Monu
mentum tuum Domine adhuc imperfectum est, iube
tandem perficiatur, incertum enim est, quæ hora
ventura sit.

*Lib. apum
26. 30.*

3. Thomas Cantipratenfis, vidit, ait, fant
Virum, M. Guuidonem Presbyterum monachi
Niuellensium, de quo certissime ferebatur
cum in Schonegio Hannoniæ oppido Schola
geret adolescens, incaute semel feminam
templatus, per annos tres etiam ipsa mon
tantum tentatus est, vt excepto eo quod vix
sustinebat omni nocte in somnis credere
præsentem. Sentiens ergo diabolum car
non cessare de nocte clare tumultum
mulieris aperuit, naresque & faciem in
putrefacti corporis tamdiu tenuit, vt pene
re nimio suffocatus, quasi mortuus caderet
supinus. Quæ res in tantum valuit

utro vt nullum postea stimulum in carne sen-

Legimus de Pio Eremita Scythiæ qui cum
ignoraret sepultam fœminam cuius memo-
re animo recurrerat ingressus sepulchrum
pallidæ purridi cadaveris partem, eamque pri-
mo in uolutam seruabat vt cum sentiret libidinis
inmotiunculam hunc fœtorem subito appli-
casset ad nates, non minore tui victoria quam fen-
dit molestia. Sola certe consideratio nouissi-
mæ mentem paratam reddit & virtutis tra-
ctat in rebus aduersis constanter tenere facit.
nam autem Clericis temper ob oculos verfa-
rentur vel sola hæc testimonia S. Scripturæ de pœ-
nis sempiternis.

1. Moyses in admirabili illo & Propheta Cantico *De hoc igne*
Eccl. 2. de his pertractans, ait primo, ignem quo *Pf. 49. &*
peccatores punientur iam succensum esse, tum quia ignis *96.*
ab initio præparatus est (Matt. 25. It. 30.) tum
quia ignis ille quo in extremo iudicio mundus
torretur & peccatores inuoluentur, etsi non-
iam re ipsa succensus sit, tamen in certissima
dei præscientia & prædestinatione iam extat,
more enim prophetico quod certissime futurum
est, ex vi diuini decreti iam esse existere, & factum
ille dicitur. *Secundo ignem illum succensum esse in fu-*
rem Domini, hoc est tranquilla & rationali qui-
etate, acerrima tamen & efficacissima voluntate
& firmo proposito puniendi impios non vulga-
rimodo, sed prorsus horribili & inaudito, qua-
si furor suggerere solet, infligendo pœnas æter-
nas. Tercio, ignem illum arsurum vsq; ad inferni nouissima,
vel

V PP. 2. de
fornic. v. 10

De hoc igne
Pf. 49. &

96.

vel

vel vt habent hebraei, vsque ad voragine[m] inferi
 quibus verbis significatur, quod ille ignis
 solum hic in terra corripiet & inuoluet
 (cum Dominus iudicabit orbem sed etiam
 ferno, & in ima terræ voragine in omni
 nitatem ardebit: Quarto ignem hunc dicitur
 terram (id est, uniuersum terræ solum &
 ciem) & quicquid ex terra oritur, omnes
 res, siluas, segetes, herbas & omnes sub
 nes & opera humana, quæ tum extant
 ciuitates, superba Regum & Principum
 arces munitiones, turres, propugnacula,
 nem pretiosam supellectilem, omnesque
 quæ his continentur. Hæc omnia igne
 mentur, & in fauillam & cinerem redigantur.
 Quinto: Ignem illum diuina vindicta munitur
 sturum non solum terra superiora, & ea que
 sed etiam in terra viscera penetraturum, vt
 rum montium fundamenta altissime demer
 rat & in cinerem redigat. Vnde liquet eor
 omnia metalla, omnes lapides pretiosos,
 terræ opes, quibus superbit mūdus, ab
 iri. Hæc enim fere montium intimis terrar
 scribis abdita continentur. Nihil adeo
 reperietur, quod huic igni valeat resistere.
 omnia corpora ex elementis concreta huius
 pore sua vi dissoluet; Et in sua primordia
 plia principia rediget. Idem insinuat
 qui totus est de futuro iudicio etsi more
 tico quasi de rebus transactis loquatur. Quæ
 que autem ignis iste circa res alias operatur
 omnia erunt indicia & veluti præ
 dauid
 man su

*Ingenti ardore saxa
 dissoluentur
 Et instar
 torrentis
 signei de
 tibus per
 plana de
 current.
 Iudith 16.
 montes,
 &c.*

pendæ & interminabilis impiorum vindic-

11. Iudith 16. dicitur : Dabit ignem & vermes in
oculos eorum, ut vrantur & sentiant vsque in sempiternum: Ipsa enim corpora damnatorum statim post
correctionem igne corripientur, & instar ligno-
rum ardebunt. Nomine vermium possunt hic in-
telligi flammulae tenues, quae mille locis ex carne
impiorum instar vermiculorum erumpent, vel
vermis conscientiae, cuius acerbissimus morsus
totum corpus affligit. Duæ. n. cogitationes assidue
oculos eorum obuersionibus, quod propter pec-
cata sua priuati sunt æterna gloria, quam facili ne-
cessario poterant consequi & addicti æternis sup-
plicis, quae facile poterat euadere, hinc geminus
dolor, qui immensa quadam acerbitate
eorum instar vermis corrodet, quod inasti-
abilem illam gloriam, quae illis erat quasi in ma-
nibus sua stulticia amiserunt, & in æterna tormen-
te precipitauerint. Hæ cogitationes & hi dolo-
res sunt vermes acerbissimi, quorum morsus pre-
cipuum est damnatorum tormentum. Plus enim
eos affligit apprehensio æternitatis tanti boni
amissi, & tantæ poenæ contractæ, quam solitariis
ignis.

Syr. 7. ignis
& vermis.

Hæc ex P.
Loffio de æ-
nimorum
immortia.

Iob cap. 10. ve. 16. ait : Luet quæ fecit omnia,
tamen consumetur, quasi dicat, sicluet
impius vt nunquam consumetur, sed sem-
per maneat integer ad sustinenda tormen-

III.

David Plal. 10. ait: Qui diligit iniquitatem odit a-
niam suam, pluet super peccatores liquorem, hoc est,
Mm (in-

IV.

(inextricabiles malorum nexus) ignis & sulphur
 &c. Merito peccator dum amat peccatum, dicitur
 animam suam, quia aeternū illi malum accersit. Quod
 odium potest esse maius eo odio quod in
 malum conciliat osori? itaque omnis peccator
 dum se videtur maxime amare (omnia enim
 cit vt suę libidini & ambitioni seruiat) magis
 seipsum odit, summum malum inordinatio-
 re in caput suum accersens, omnia futura
 erunt laquei, quia illa firmiter inuoluta
 rescent, vt nulla vi, nulla arte, valeant illa
 cutere, aut se ipsos vel ad leuissimum tempus
 uoluere.

Verbo *pluet* duo insinuantur. Hęc me-
 turs ex alto, ex decreto & sententia cele-
 sticis sicut pluuia ruit è cœlo. 2. Eiusmodi
 magni magno impetu & copia innumeros
 eos præcipitatura. Portio eorū hæreditaria
 in æternum fruuntur erit ignis quo ipsorum
 pora ardebunt, & sulphur ardens in quo quæ-
 sabuntur, & spiritus procellarum quo ignis
 & sulphur exardescet. Græce *νεφέλα* nubes
 spiritus turbini, videtur hoc verbo
 ventus procellosus diuina virtute excitatus
 ignis ille & stagna sulphurea horrido cum-
 tu exæstus bunt.

Idem Psal. 20. docet Deum eo tempo-
 iram suam declarabit, hoc est cum orbem
 bit omnes inimicos suos in ignem conlectur
 vt ardeant instar clibani, deinde in ira sua
 baturam eos ad inferos vbi æterno igne
 buntur.

*V. Igne eos
 involuet.*

Psal. 139. indicat in extremo iudicio ex al- VI.
 to (imperio supremi iudicis) ignem soli-
 tum & permanentem, qualis est prunarum *v. Ps. 91.*
 seu ardentium carbonum peccatoribus incubi-
 tarum, eosque mox in alium ignem inferum de-
 sciendos.

Psal. 48. Peccatores in æternum esse affligen- VII.
 dos, & gregatim intra specum infernalem, tan-
 quam oves imbelles, quæ sibi non possunt auxi-
 lari, concludenos, & eos mortem tanquam pa-
 storem (qui omni amaritudine eos pascat) habi-
 turus, quia hic vitam, pastorem (Christum) se-
 qui recusarunt.

Ecclesiasticus (21. docet quod tota iniquo- VIII.
 rum multitudo in vnum fascem colligetur,
 eritque instar stupæ compactæ, quo facto igne
 corripietur, & sine fine seu in æternum ardebit.
 Sicut enim stupa facillime flammam concipit, ita
 tota peccatorum multitudo in vnum collecta fa-
 cillimè inflammabitur, fiet hoc in magno il-
 lo generalis iudicij die, quo omnis zizania colli-
 gatur in fasciculos ad comburendum, & triticum
 congregabitur in horream Domini.

Docet etiam viam seu rationem viuendi ini- *Matt. 13.*
 quorum videri facilem, commodam, suauem,
 inoffensam instar viæ planissimæ lapidibus stra-
 ta, sed eam terminari & desinere in præci-
 pitium immane, vnde quis ex improviso ruit IX.
 ad inferos, vbi tenebræ, vt Sap. 5. describitur
 turbatio & lamentatio qua vsuri sunt iniqui
 apud inferos, quando videbunt iustos trans-
 Mm 2   latos

latos in gloriam & se præcipitatos in tantas
ferias.

*Peccatores
ligna arida
infrivida
Luc. 32.
Eccle. 15.*

Isaia 30. Locus inferorum, quia Deo summo
rege & iudice iam olim præparatus est dicitur
& omnibus ei adherentibus, dicitur p[ro]pheta
quia est in imis terræ visceribus, & dilatatus
capax tot corporum, nutrimenta eius dicitur
ignis sulphureus & ligna multa, hoc est, dicitur
totum corpora, quæ instar lignorum aridorum
ardebunt: ignis enim ille vi diuina perpetua
que consumptione ardebit, cum vis illa, vel
ille domini perinde gehennam accendet, ac
rens sulphuris ardentis in eam infundetur.

X. Isaia 50. dicitur omnes peccatores sibi acci-
dere ignem æternum, ipsa enim peccata sunt
luti semina ignifera, occultam flammam in
continentia, quæ suo tempore erumpet in
tum ignem. Quot ergo quisque habet peccata,
tot habet in se ignis fomenta, tot flammam
semina, tot flammis inuisibiliter est succum
Ad hæc peccata in scripturis comparantur
ria facile inflammabili, ligno arido, feno sicut
zizaniis, spinis, itaque qui peccata accumulauit
pyram sibi construunt, qua in æternum consumi
mentur.

XI. Ca. 66. Vocantur corpora reproborum
uera, tum quia instar cadauerum facta & habitata
tum quia prostrata & affixa sunt terræ, tum
instar cadauerum in inferno in cumulum
proiecta, dicitur ibidem quod sicut habitatores
cælestis Ierusalem pace fruentur & se videbunt

omnibus bonis circumfluentes : ita consideratione egredientur foras & videbunt peccatores in corpore & anima diris iisque perpetuis cruciatibus subiectos.

XII.

Daniel. 12. dicitur quod iusti resurgent ut æterna vita fruantur, peccatores ut æternum opprobrium sentiant & sustineant.

XIII.

Mal. 4. Quod peccatores funditus succidentur è terra ita ut nullum amplius eorum superfit restigium.

XIV.

Matth. 3. quod sicut agricola vando agitando separat paleam à tritico, ita Christus potestate iudicialia separabit bonos à malis, & vtriusque congruentem locum & sortem assignabit.

XV.

Mar. 9. Significat Christus omnia esse defendenda, quæ nobis præbent occasionem peccandi, etiam instar manus, pedis, vel oculi nobis essent commoda & vtilia, quia longe satius est carere commodis & solatiis temporalibus, quam conici in ignem æternum. Ter hanc sententiam iisdem verbis repetit, & bis huius ignis ingerit æternitatem, tum ut insinuet eam esse longe certissimam, tum ut eam mentibus mortalium altissime infigat. Insinuat etiam rationem cur peccatores igne cremandi sint. Sicut enim omnis victima quæ Domino secundum legis præscriptum offerebatur, sale aspergenda erat & salienda (Deut. 2. vers. 13.) ita omnes peccatores cum sunt futuræ instar victimæ, quæ iustitiæ diuinæ sacrificabitur, igne veluti sale condiendi

*Punitio
impiorum
dicitur vi-*

Mm 3

& sa-

Etima & & salendi erunt. Et sicut victimæ occiduntur
sacrificium honorem Dei, ad peccata expianda & iram
Esa. 34. Ier. nam placandam: ita tota iniquorum multitudo
46. Eze. æterna nocte mactabitur & Deo quodammodo
39. sacrificabitur, vt eorum peccata supplicii quod
 tum fas est explentur, & ira diuina conueniat
 hac veluti satisfactione placata. Ignis conuenit
 tur sal, quia vt sal vrit & conseruat corpora
 bus inspersus fuerit, ita ignis vrit corpora
 nationis, sic tamen vt nunquam ea consumantur
 semper integra seruet ad pœnas.

XVI. Matth. 10. Ostendit CHRISTVS
 lum Deum timendum, & omnia huius
 mala nullius esse momenti, si conferantur
 malis vitæ futuræ; quæ Deus irrogat
 test.

XVII. Matth. 13. duabus parabolis futuras pœnas
 ponit, Zizaniorum & sagenæ. Intelliguntur
 per scandala in caminum ignis mittenda omnes
 qui vel imperio, vel doctrina vel consilio, ve
 xemplo alios ad peccandum pertrahunt, vt
 tyranni, hæretici, mali consiliarij, publici peccato
 tores. Per eos qui operantur iniquitatem in
 tur cæteri peccatores, qui non aliis sed sibi
 causa peccati fuere. Hi omnes veluti noxiæ
 bæ in fasciculos collecti in ignem æternum
 centur.

XVIII. Ca. 25. Matth. Hoc vnum agit variis Parabolis
2. Cor. 5. propositis, vt animis nostris hanc doctrinam
Omnes nos de futuris præmiis & suppliciis altissime
manifesta- 1. Parabola 10. Virginum 2. Parabola D
ri, &c. ni peregre proficiscentis, & seruis suis rati

negotiationem disperientis. 3. Similitudine pastoris separantis oves ab hædis. Clarissime describit, & æternitatem supplicii, ac præmia hic præcipue inquit, & nihil adeo frequenter parabolis & figuratissimis sententiis inculcat ac futura supplicia & præmia.

2. Pet. 3. Cui omnia dissolvenda sunt, quales oportet vos esse in sententiis converti. Sat. 69c.

XIX.

Ad Rom. 2. Multitudo peccatorum, dicitur thesaurus pœnarum, singula enim peccata sunt semina suppliciorum, quæ nisi in terra pœnitentiæ lacrymis extinguantur, inextinguibilem ex se parient ignem.

Apoc. 14. 20. & 21.

2. Ad Thess. 1. dicitur peccatores daturos pœnas æternas à facie Domini, quia iudicio Domini hæc illis pœna inquiritur, & in conspectu eius & sanctorum eam sustinebunt.

XX.

SIGNVM CXL.

*Acerbissimos cruciatus subire atque ad-
eo mori malle, quam unicum
mendacium profer-
re.*

Anthimus Nicomediensis Episcopus & Metaphr. Martyr cum sæuiente Maximiliano Cæsar. Apud Sur. 17. Apr. suis persecutione à viginti satellitibus ad eum quæretetur, ipsos satellites hospitio excepit, mescamq; prælautam seu affatim cibi & potus

Mm 4 eis